

BIJVOEGSEL

BEHOORENDE TOT

„De Heraut“ van 27 Februari 1887.

Gerformeerd Kerkelijk Congres

Handleiding voor Moderatoren.

Art. 1. Moderatoren zijn belast met al het voorbereidend werk, om in de in hun Classis geliege Kerken te doen deponeren naar het Synodaal Congres.

Art. 2. Hun taak is, om in de verschillende Kerken de Kerkeraden te bevoorstellen, de Hierarchie af te ruwen, en in Kerken waar de Kerkeraad niet doet, de geloovigen die tot Reformatie genegen zijn te verzamelen, en te doen deponeren naar het Classicaal Congres.

Art. 3. De verzameling der geloovigen in de onderscheidene Kerken geschiedt onder het publiek gemaakte hoofd, alhier liden.

De ondergeteekenden, allen meerderjarige leden van de Nederlandsche Gerformeerde (of Herv.) Kerk te (gedeelte) wel, gedeeltelijk nog niet tot het heilige Avondmaal toegelaten, betuigen met deze onderteekening:

1. dat zij in hunne schuld voor God liggen, naardien zij reeds zoo lange jaren liefdeloos en weerkloos de braken van de Kerke hun Heeren hebben aangegien.

2. dat de geheele Synodale organisatie, die, evenals de Pauselijke Kerkregering, eene wezenlijke Hierarchie is, het eeren van de Majesteit van Koning Jezus aan zijn Kerken onmogelijk maakt.

3. dat zij, na de schrikkelijke wijze waarop de Synodale Hierarchie in het afgelopen jaar tegen de gehoorzame bevelen des Heeren is gaan woeden, niet langer met hunne Kerk onder deze Hierarchie mogen blijven.

4. dat zij uit dien hoofde bereid zijn, om de Kerk des Heeren in hun woonplaats op den grondslag derzelfde Belijdenis, waarop zij sedert de afwerping der Pauselijke Hierarchie stond, en rechtens nog staat, naar den Woorde Gods en in zijn kracht nogmaals te helpen reformatoren.

5. dat deze Verzameling geeft bij allen nienaand uit handen en laat die nergens liggen.

6. Zoodra de Verzameling voorloopig gereed is, zendt hij die op aan den Moderator, en dit uiterlijk vóór 1 April 1887.

7. De namen van de vijf Agenten in de nog niet voorziene Kerken in zijn omtrek, zendt hij in aan het Bureau, Keizersgracht 162, Amsterdam.

8. Op aanschrijving van den Moderator verzamelt hij de broeders die de Verzameling onderteekenen, voor de verlossing van een afgevaardigde naar het Classicaal Congres.

9. Indien de broeders, die op de Verzameling teekenen, reeds nu tot het reformatoren van hun Kerk wendend over te gaan, geeft hij als Agent hiervan kennis aan het Bureau, Keizersgracht 162. Van daar vernemen zij wie de Consulaten is, en alsdan doet hij alle zaken onder de leiding van dezen af.

10. Op de lijsten kunnen teekenen mannen en vrouwen boven de 20 jaren, onverschillig of zij al dan niet reeds tot het H. Avondmaal waren toegelaten.

11. Aldus vastgesteld op last van het Gerformeerd Kerkelijk Congres.

Het Bureau,
Dr. A. KUYPER, Voorzitter,
P. VAN SON, Vice-Voorzitter,
Dr. J. WOLFFER, Secretaris,
W. HOVY, Thezaurier.

Handleiding voor Consulenten.

Art. 1. De voorloopige Consulenten worden aangewezen door het Congres of zijn Bureau. Zoodra in hun ressort een tweede predikant beschikbaar komt, die geen ander consulentat heeft, doet hij aan het Bureau een voorslag om het ressort te splitsen.

Art. 2. Taak der Consulenten is, om in Kerken, waar de broeders, die tot Reformatie willen overgaan, geen predikant in hun Kerk bezitten, om hen voor te gaan, de plaats van den predikant voor de leiding van dit werk in te nemen.

Art. 3. Zij treden in deze kwaliteit op als Voorzitter van Kerkeraden van vacante Kerken, die tot afdeling der Hierarchie zijn overgegaan.

Art. 4. In Kerken, waar geloovigen krachtens hun ambt tot Reformatie voortgeschreden, treden de Consulenten niet op, dan na ontzaging van de onderleiding van den Moderator gemaakte Verzameling en dragen zij zorg, dat deze Verzameling van hinnenwege alomteer teekening wordt aangeboden aan de leden van alle kringen of verenigingen, die met deze Reformatie willen medegaan; roepen voorts de onderteekenaars samen, om hun de zaak voor te stellen, laten door de meerderjarige mannelijke Ouderlingen en Diaken bevoorstellen, en installeren den Kerkeraad.

Art. 5. Kerkeradsleden (ook Ledebroeders), die op de Verzameling teekenen, gaan zonder verhooring in den nieuwen Kerkeraad over.

Art. 6. Tot geen definitieve stappen besluiten zij, in welke Kerk ook, zonder vooraf het voorligende geval, met een ontwerp van herroeping zij voornemens zijn, aan het Bureau te hebben ingezonden, en hierop toestemmend antwoord te hebben ontvangen.

Art. 7. De Consulent bedient in de aldus onder zijn hoede staande Kerken den H. Doop en het H. Avondmaal.

Art. 8. Indien een Kerk in zijn ressort reeds de leiding van een ander predikant heeft ingeroepen, laat hij deze Kerk hiervan vrij, gelijk ook hij vrij is in Kerken buiten zijn ressort te helpen, met zijn voorzigtigste mededeeling aan het Bureau en het ontvangen van goedkeuring hierop.

Art. 9. Hij spoort de Kerkeraden in zijn Ressort, die nog onder de Hierarchie bleven, bedachtzaam aan om tot breking met de Hierarchie over te gaan.

Art. 10. Hij meent zich niet in het werk van den Moderator, en treedt derhalve niet op, tenzij hij in eene Kerk door broeders, die reeds een Verzameling in orde brachten, geroepen wordt.

Art. 11. De Adviezen der Zakelijke Sectien liggen ook bij de Consulaten ter visie. Zij laten die aan niemand insien, tenzij hij vooraf de toelatingsformule van het Congres voluit onderteekend hebbe.

Art. 12. Vóór elke door hen verrichte handeling geven de Consulaten onverwijld kennis aan het Bureau, Keizersgracht, No. 162.

Aldus vastgesteld op last van het Gerformeerd Kerkelijk Congres.

Het Bureau,
Dr. A. KUYPER, Voorzitter,
P. VAN SON, Vice-Voorzitter,
Dr. J. WOLFFER, Secretaris,
W. HOVY, Thezaurier.

III. Handleiding voor de Agenten.

Art. 1. De Agent staat onder den Moderator, of zijn Ringcorrespondent, en volgt in aller dienste weeten.

Art. 2. Zijn taak is: 1. in de Kerk van zijn woonplaats de vertrouwbare broeders te doen teekenen op de Verzameling; 2. in de vijf naastbijgelegen Kerken, waar nog geen Agent is aangesteld, een Agent op te sporen.

Art. 3. De Agent plaatst boven zijn Verzamelijst dit hoofd:

„De ondergeteekenden, allen meerderjarige leden van de Nederlandsche Gerformeerde (of Herv.) Kerk te (gedeelte) wel, gedeeltelijk nog niet tot het heilige Avondmaal toegelaten, betuigen met deze onderteekening:

1. dat zij in hunne schuld voor God liggen, naardien zij reeds zoo lange jaren liefdeloos en weerkloos de braken van de Kerke hun Heeren hebben aangegien.

2. dat de geheele Synodale organisatie, die, evenals de Pauselijke Kerkregering, eene wezenlijke Hierarchie is, het eeren van de Majesteit van Koning Jezus aan zijn Kerken onmogelijk maakt.

3. dat zij, na de schrikkelijke wijze waarop de Synodale Hierarchie in het afgelopen jaar tegen de gehoorzame bevelen des Heeren is gaan woeden, niet langer met hunne Kerk onder deze Hierarchie mogen blijven.

4. dat zij uit dien hoofde bereid zijn, om de Kerk des Heeren in hun woonplaats op den grondslag derzelfde Belijdenis, waarop zij sedert de afwerping der Pauselijke Hierarchie stond, en rechtens nog staat, naar den Woorde Gods en in zijn kracht nogmaals te helpen reformatoren.

5. dat deze Verzameling geeft bij allen nienaand uit handen en laat die nergens liggen.

6. Zoodra de Verzameling voorloopig gereed is, zendt hij die op aan den Moderator, en dit uiterlijk vóór 1 April 1887.

7. De namen van de vijf Agenten in de nog niet voorziene Kerken in zijn omtrek, zendt hij in aan het Bureau, Keizersgracht 162, Amsterdam.

8. Op aanschrijving van den Moderator verzamelt hij de broeders die de Verzameling onderteekenen, voor de verlossing van een afgevaardigde naar het Classicaal Congres.

9. Indien de broeders, die op de Verzameling teekenen, reeds nu tot het reformatoren van hun Kerk wendend over te gaan, geeft hij als Agent hiervan kennis aan het Bureau, Keizersgracht 162. Van daar vernemen zij wie de Consulaten is, en alsdan doet hij alle zaken onder de leiding van dezen af.

10. Op de lijsten kunnen teekenen mannen en vrouwen boven de 20 jaren, onverschillig of zij al dan niet reeds tot het H. Avondmaal waren toegelaten.

11. Aldus vastgesteld op last van het Gerformeerd Kerkelijk Congres.

Het Bureau,
Dr. A. KUYPER, Voorzitter,
P. VAN SON, Vice-Voorzitter,
Dr. J. WOLFFER, Secretaris,
W. HOVY, Thezaurier.

Deze Handleidingen of Instructiën bedoelen uitsluitend eenheid en leiding aan de actie te geven. De Synodalen hebben niets liever, dan dat men elke dorpsgemeente aan zichzelf overlaat. Dan worden er onwillekeurig allerlei vergissingen begaan, en van die vergissingen trekken zij dan voor hun dwingelandij profijt.

Bovendien ontstaat er dan eindeloze verwarring. Ieder loopt een eigen wegje op. Zoo strooit men Independentistisch zaad uit. En het einde is, dat de Synodalen groeien in onzen tegenspoed.

Het is daarom dat het Congres gezegd heeft: „Mannenbroeders! gunt dat leedvermaak en dat voordeel aan uw vijand niet. Laat er een venprijke schouder, laat er eenheid en samenwerking zijn. En om daartoe te geraken, laat ons de zaken doorspreken, en alzo geheel het beloop der zaken provisioneel regelen!”

Dienovereenkomstig is het dan nu ook geschied.

Op het Congres zijn alle lijnen vastgesteld en het Bureau kreeg niets in opdracht, dan om het beslotene nader te formulieren. Wie de eendracht zoekt en den vijand liefst geen leedvermaak gunt, die volgt dan ook en gaat met de broeders.

Maar wie de vrucht van broederraad en gemeenschappelijk overleg versmaadt, welnu, die is en blijft, zoo voor als na, volmaakt vrij, vrij zelfs om de goede zaak afbreuk te doen.

Of neen, daar is hij niet vrij in. Want dat ontraadt hooger macht hem in zijn Christelijke conscientie.

Afzettingbul van Rotterdam.

Uiterst belangrijk is de Rotterdamse afzettingbul. In deze bul namelijk is voor het eerst de onmogelijke poging gewaagd, om historisch de onaanstaarbaarheid van het recht der Hierarchie te staven.

In de Hoop vinden we uit het lange stuk o. m. deze overwegingen, die daarop slaan, meêgedeeld:

Overwegende in rechten: „Dat de Nederlandsche Hervormde Gemeente te Rotterdam, sinds de invoering der Hervorming aldaar, altijd verbonden is geweest met de Classis Schieland (sinds 1816 Classis Rotterdam genaamd) en de Gerformeerde Kerken van Zuidholland en der Vereenigde Provinciën;

Overwegende dat deze Gemeente, zooals in bovengenoemd besluit des Kerkerads erkend wordt, sinds 1816 feitelijk en rechtens bestuurd is geweest overeenkomstig het Algemeen Reglement voor het Bestuur der Hervormde Kerk in het Koninkrijk der Nederlanden, gearresteerd bij Koninklijk besluit van 7 Januari 1816, No. 1; dat, wat in de motivering van zijn voorstel door den heer Lion Cachet wordt verwezen, en in het besluit des Kerkerads geheel wordt voorlijf gezien, deze Kerkerode van 1816 en de daarop gegronde bepalingen en besluiten reeds sinds het jaar 1852 hebben opgehouden kracht en geldigheid te hebben, en zijn vervangen en door het Algemeen Reglement voor de Hervormde Kerk in het Koninkrijk der Nederlanden (een Reglement door de Kerk zelf ontworpen en vastgesteld) goedgekeurd bij Z. M. besluit van 23 Maart 1852, No. 3 (behoudens elf later ingetrokken reserve) en door de daarmede in overeenstemming gebrachte verschillende Reglementen, welke alle op wettige wijze door de Kerk zijn ingevoerd, en waaraan dus allen, die lidmaat zijn geworden der N. H. Kerk, of enige betrekking in haar hebben aanvaard, gehoorzaamheid zijn verschuldigd, en dat mitdien sinds 1852 de Ned. Hervormde Gemeente van Rotterdam evenals alle andere gemeenten, waartuit de Ned. Hervormde Kerk bestaat, volgens deze Reglementen is bestuurd geworden;

Overwegende dat de Kerkeraad van Rotterdam zich ten onrechte beroept op „het recht, waarmede de Pauselijke Hierarchie aldaar werd afgeworpen”, daar niet betwist wordt het recht van elk kerkeraadlid en van ieder lid der gemeente om zich individueel vrijwillig door woord en daad van de Kerk af te scheiden en elke betrekking met haar te verbreken, maar daarin

geenzins ligt opgesloten het recht om in de Kerk te willen blijven en de organisatie van het Bestuur eigenmachtig te verwerpen; en de wettige verordeningen willekeurig te stellen;

Overwegende, dat het recht om zelf de Kerkerode vast te stellen, waarnaar de Gemeente zal bestuurd worden, allerminst aan den Kerkeraad van Rotterdam is toegekend bij de invoering der Gerformeerde religie aldaar in 1572, daar bij de samenstelling der Consistorien en de organisatie der Gemeenten in die dagen in acht werden genomen de regelen, die Wessel in 1568 en te Emden in 1572 vastgesteld, waarin o. a. tot de Ouderlingen gezegd wordt: „dat zij geen heerschappij gebruiken, nog over de Dienaren, nog over de gemeente; geen velen wetten na haar getrokken invoeren, maar volgen de Kerkelijke en Synodale ordonnantien. (Acta Weseliana, caput IV art. 7).

Overwegende, dat dientengevolge de gemeente van Rotterdam, evenals alle andere gemeenten der Classis Schieland en der Provincie Zuid-Holland bestuurd is geworden, geenzins naar een eigen gekozen Kerkerode, maar naar de bepalingen der Synode van 's-Gravenhage, gehouden in Juni 1586, nadat deze bij resolutie der Edel-Mogende Staten van Holland in December 1586 bij provisie waren goedgekeurd, behoudens de aldaar gereserveerde rechten;

Overwegende, dat noch deze, noch de sinds gevegerde hebbende Kerkerorden, noch de Dordtsche Kerkerode van 1619, welke, behoudens vele wijzigingen, de Kerkeraad van Rotterdam verklaarde weder in 's-Gravenhage (besluit No. 2) dit recht aan geen bijzonder Kerkeraad toe te kennen, maar veelmeer nadrukkelijk ontzeggen, zooals blijkt uit art. 85, hetwelk aldus luidt:

„De Artikelen, de wettelijken Ordeningen der Kerken aangaande, zijn alsoo gestelt en aangenomen met gemeen accoord, dat (zoo het profijt der Kerken anders vereyde) veranderd, vermeerderd of te vermindert mogen en behooven te worden; ten sal wachters geen bysondere Gemeente, Classe of te Synode toestaan sulks te doen, maar sulken verandering doen om die te onderhouden, tot dat anders van de Generale of te Nationale Synode verordent werde.”

Overwegende, dat het geschiedkundig vaststaat, dat sedert de Hervorming het Staatsgerag in meerdere of mindere mate de aangelegenheden der Kerk heeft geregeld, en daarover gezegd heeft uitgecoeld (Arrest Hoogen Raad 20 Mei 1831) dat wel de Synoden voor de door haar vastgestelde artikelen de approbatie van het Staatsgerag hebben gevraagd, zooals met name de Nationale Synode te Dordrecht, gehouden in 1618 en 1619 (zie 1586 sessie 13 Mei des namiddags) m. a. w. nooit het Staatsgerag de goedkeuring, hetzij der Synoden, hetzij der Classen en wel allerminst die der Kerkeraden in het bijzonder heeft gevraagd, en er dus geen sprake kan wesen van een „recht, waardoor de Kerkeraad van Rotterdam” zou „geacht” moeten worden de organisatie van 1816 te hebben aangenomen (besluit No. 1), daar deze rebus ipais et factis wettig en verbindend is geworden, mede door de aanneming en opvolging van allen, die daarbij betrokken waren, inzonderheid van hen, die eene kerkelijke betrekking hebben vervuld;

Overwegende, dat de organisatie van 1816, evenmin als de vroegere, zulk een verneemd recht aan den Kerkeraad van Rotterdam toekende, maar uitdrukkelijk voorschreef aan alle Kerkeraden, dat zij zich in alles naar de voorschriften van de bestaande Kerkelijke Reglementen en Verordeningen hebben te gedragen (Algemeen Reglement voor de Kerkeraden van 1825);

Overwegende, dat al had de Kerkeraad van Rotterdam in vroeger dagen die bevoegdheid gehad, wat op grond van het bovenvermelde ten eenemale moet ontkend worden, hij zeet stellig deze bevoegdheid geenzins bezit onder het thans vigeerend Algemeen Reglement van 1825 en de daarop gegronde Bijzondere Reglementen, daar intendeel art. 13 van het Synodaal Reglement voor de Kerkeraden aan deze voorschrijft zich in alles naar de Kerkelijke Reglementen en Verordeningen te gedragen en toe te zien, dat zij opgevolgd worden, gelijk dan ook terecht het Huishoudelijk Reglement van den Kerkeraad van Rotterdam in art. 26 bepaalt: „de werkzaamheden van den Kerkeraad zijn onverschillen in art. 16 van het Synodaal Reglement voor de Kerkeraden.”

Wullen ons te gelegener tijd de moete geven, om dit spinrag in zijn ijheid te ontdekken.

Voorshands volsta de mededeeling. Immers men mag nu onderstellen, dat hiermee heel de pijlkoker der [Synodalen] op ons verschoten is.

E. waarlijk, dan staat men er verbaasd over, hoe volkomen schadeloos de pijlen die ze op de pees legden, zich één voor één voordoen.

Haast schijnt het onnoozel, zulke pijlen in onze dagen nog als ernstig wapentuig te willen bezigen.

Rapport van de Kerkeraad van Utrecht.

Het rapport, dat door Dr. Felix van de Tafel werd genomen en waer hij de behandeling niet van wilde bestaan luidt aldus:

Waarde B.B.!

Uwe Commissie, benoemd in de Vergadering van den 20sten Dec. j. l. teneinde rapport uit te brengen over „de aanschrijving” en den „openbaren brief” der Synode, opgenomen in de Kerkelijke Courant van den 30sten Dec. 11, naar aanleiding van het vonnis der afzetting, over 75 leden van den Amsterdamschen Kerkeraad geveld — alsmede over de verklaring aan de Herv. Gemeenten in Nederland” van Elout van Soeterwoude, heeft gemeend, om aan hare opdracht te beantwoorden, in de eerste plaats de vraag te moeten stellen, of de Kerkeraad geroepen is, aan de vermaning der Synode te voldoen.

De Commissie wenscht bij hare beoordeling het voetspoor der Synode, die tot elken prijs de bestaande organisatie wil behouden en niet dat standpunt argumenteert, niet te volgen, maar de gestelde vraag te toetsen aan de eischen van het Woord van God.

Wat de Synode verlangd is, dat de Kerkeraden, dus ook onze Kerkeraad, niet ernst zullen waken en strijden tegen de poging om, zooals het door haar wordt genoemd, „eene Kerk in de Kerk tegen de Kerk te vormen”, d. i. tegen de pogingen, die zich hier en daar openbaren, om, met afwerping van het Synodale Kerkerverband, terug te keeren tot de Dordtsche Kerkerode.

En waarom vermaant de Synode daartoe? Zij zegt het in deze woorden: „Omdat on-

kerk de Volkskerk is, en dus in haar midden nawerkt wat in den tijd gist, hebben de Kerkelijke Besturen zooveel mogelijk aan leders geweten overgelaten, om te bepalen, of hij in de Herv. Kerk zou kunnen blijven en arbeiden. Tegenover een sectarisch streven echter, dat zich ten doel stelt om de verscheuring der Kerk te bewerken of voor te bereiden, zou een bijdelijk toezien laakbare onverschilligheid of onverantwoordelijke zwakheid zijn, en tot volkomene verscheuring van onze Volkskerk leiden.”

Tegen deze beschouwing van de Kerk komt al, wat in ons is, op. Met deze woorden ontbindt de Synode de Kerk, ontneemt zij haar haar kenmerkend karakter, maakt zij haar tot eene bloot maatschappelijke vereeniging, voor ieder, die wil, toegankelijk. De belijdenis wordt eenvoudig op zij gezet en de tuchteloosheid gehandhaafd. Handhaving van de belijdenis der Kerk wordt met sectarisme gelijk gesteld, en aan leders geweten overgelaten, of hij lid van de Kerk wil zijn en blijven.

Hier tegenover stellen wij de getuigenissen van den Koning der Kerk Jezus Christus, wiens Koninkrijk niet van deze wereld is, en van het Woord van God.

Jezus zendt zijne apostelen uit met den last: „Gaat henen, onderwijst al de volken, leerende hen onderhouden alles, wat ik u geboden heb.” In Ef. 4: 14 vermaant de apostel de gemeente „niet omgevoerd te worden met allen wind der leer.” Aan Timotheüs wordt bevolen: „het pand hem te bewaaren, te bewaaren, en afkeer hebbende van het ongoddelijk ijdel-roepen, en van de tegenstellingen der valsechlijk gemaakte wetenschap” (1 Tim. 6: 20). Aan de opzieners wordt gelast: „vast te houden aan het getrouwe woord, dat naar de leer is” (Tit. 1: 9) en „een ketterisch mensch te verwerpen na de eerste en tweede vermaning” (Tit. 3: 10). Vergel. ook 1 Cor. 5: 2 Thess. 3: 14, 2 Joh. 10.

Waar zou een Kerkeraad, die niet onverschillig is omtrent zijne heilige roeping en zijne dure verantwoordelijkheid geplaatst wordt tusschen het Woord van God en dat der Synode, mag hij niet anders dan met beslistheid kiezen voor het Woord van God, en zou weifeling reeds plichtverzeking zijn: gelijk dan ook Art. 3 der Nederl. Geloofbel. ons vermaant, dat wij ons „wel moeten wachten, af te wijken van hetgeen ons Christus, onze eenige Meester, geordineerd heeft”, en overeenkomstig welk beginsel de Bijzondere Kerkeraad dezer gemeente dan ook aan de Synode den 24sten Maart 1879 verklaarde, dat hij aan de toen ingevoerde verandering van Art. 38 Regl. G. O., „geene rechtsgeldigheid kan toekennen noch daaraan zou kunnen gehoorzamen.”

Of wie uwer zou durven beweren, dat ambtsdragers in de Kerk van Christus getrouwe dienaren zouden zijn van Hem, die de sleutelen des Hemelrijks aan die Kerk heeft gegeven, wanneer zij de loochenaars van Christus Godheid in de gemeenschap der Kerk laten blijven, hun dezelfde rechten toekennen als aan de belijders van den Christus, en hun den toegang openen tot de medeveriging van het heilige Avondmaal?

In de tweede plaats veroorlooft uwe Commissie zich enkele aanmerkingen op „den openbaren brief” der Synode, gericht aan de kerkeraden en leden der Nederl. Herv. Kerk. Zij bepaalt zich tot enkele uitdrukkingen, dewijl eene beoordeeling van het geheele schrijven de grenzen van een te dezer zaak dienend rapport zou overschrijden.

De Synode verwerpt de voorstelling, dat „verschil van levensovertuiging de diepste grond der geresen troebelen zou zijn, alsof het ook hier weer, in een anderen vorm, handhaving der leer gold, en getrouwheid aan het Woord des Heeren de tweespalt in het leven had geroepen”, en beweert dat „men in dit alles niet waar is geweest, niet waar tegenover de menschen, niet waar voor onzen Heer en God.”

En waarmede bestrijdt de Synode de door haar gewaakte voorstelling? Zij zegt: „de zaak, waarvoor men stond en den strijd aanbond, is geweest een ander kerkbegrip, dat men wilde inschrijven.”

Met „een ander kerkbegrip” zal de Synode zeker bedoelen: een ander kerkerverband. Althans, indien hare meening ware: een ander begrip van de Kerk van Christus dan eene volkskerk, waarin plaats voor ieder, ook voor de meest tegenstrijdige richtingen is, dan geven wij haar gereedelijk toe, dat de bedoeling der door haar gevormden was: de zuivering der Kerk van hetgeen met hare belijdenis in strijd is.

Maar, behalve de Synode van kerkerverband te spreken — ook dan moeten wij opkomen tegen hare beschuldiging, dat het hier niet de „belijdenis gold. Naar onze overtuiging is het voor ieder onpartijdig duidelijk, dat diepste grond van het geheele conflict ligt in de belijdeniskwestie. Het inschrijven van de beheerskwestie in de zaak, die ontstond door de weigering van afgifte der bekende attesten, geschiedde, om het proces op een anderen weg te leiden. Maar al ware de beheersk de grond geweest, dan zou deze nog gevoeld zijn uit de begeerte naar een andere organisatie onzer kerken, omdat in de organisatie van 1816 de handhaving der belijdenis en het Koningschap van Jezus Christus niet tot hun recht komen, en zou dus nog de diepste grond gelegen zijn in de begeerte naar handhaving der leer, en getrouwheid aan het Woord des Heeren, dat in de belijdenis zal voor de menschen, dien zal ik ook belijden voor Mijnen Vader, die in de hemelen is. Maar zoo wie Mij verloochend zal hebben voor de menschen, dien zal ik ook verloochenen voor Mijnen Vader, die in de hemelen is” (Matth. 10: 32, 33).

De Synode wijst op de door Kerkeradsleden en leden der gemeente „vrijwillig afgelegde beloften, die geacht moeten worden diegenen te binden, die de voordelen en de eer willen genieten, welke het afleggen van zulke beloften met zich brengt.”

Wij vragen, wat betreft de leden der Gemeente, zou hun al bij het doen van belijdenis onderwerping aan de kerkelijke verordeningen gevraagd wordt, of niet ieder uwer met ons overtuigd is, dat zij in den regel de belofte onbewust afleggen, zonder deze verordeningen te kennen. En wat aangaat de leden van den Kerkeraad, zij opgemerkt, dat bij hunne bevestiging gewoonlijk de vragen gebruikt worden van de oude formulieren, die lang vóór 1816 bestonden, door welke bevestiging zij betuigd hebben „de Schriften des O. en N. Testaments te houden voor het heilige Woord Gods en de volkomene leer der eenigheid en alle leeringen te verwerpen, die daartegen strijden.” Maar inzonderheid wordt bedacht, dat indien iemand eene belofte heeft afgelegd, en hij daarna tot de overtuiging van het verkeerde en zondige daarvan komt, hij dan voor God en zijn geweten geroepen is, die belofte, met veroortmoediging en schuldbelijdenis, te breken, in plaats van, door de vervulling er van, zonde op zonde te

stapelen. Niemand toch zal beweren, dat het verraad van Judas gerechtvaardigd was, omdat hij de belofte daartoe aan den Joodschen raad had gedaan.

Volgens de Synode is nooit iemand door de reglementen verhinderd geworden in zulk eene vervulling van zijn ambt, als hij meende, dat hem ten plicht was gesteld. Ieder is vrij in de verkondiging des Woords; geene belemmering wordt hem in den weg gelegd, ja zelfs zijn woord wordt aan geen nader onderzoek onderworpen.”

Wij zouden haast vragen: kan zulk een getuigenis der Synode ernst zijn? Ieder mag prediken wat hij wil, de loochenaar van den Christus der Schriften evenaar als de belijder. Juist deze bandeloosheid is de leugen, de grote zonde in de Kerk. Maar laten ook de reglementen den ambtsdrager toe, zijn ambt naar roeping te vervullen? De Synode weet, dat dit niet waar is, getuige verschillende procedures, bijv. in zake Meyboom, Zaalberg, Hievers, enz. Leertucht mag niet goetofend worden. De pogingen om onthelijving van het heilige Avondmaal des Heeren te beletten, de loochenaars van het Woord van God daarvan te weren, worden gestraft. Wat de Synode prijst, is eene bandeloosheid, die in lijnrechten strijd is met het wezen eener Kerk van Christus, die „de gemeente des levenden Gods, eenen pilaar en vastigheid der waarheid” moet zijn (1 Tim. 3: 15).

Wij zouden meerdere aanmerkingen kunnen maken, maar achten de genoemde voldoende, om te doen zien, dat het doel der Synode niet is, de zuivering der Kerk naar den Woorde Gods, maar alleen om, door het vereenigd doen blijven van alle richtingen in één Kerkerverband, den onwaren, zondigen toestand te bevestigen.

Wat in de derde plaats betreft de „verklaring” van den heer Elout van Soeterwoude — uwe Commissie spreekt daaromtrent als hare overtuiging uit, dat zoodanig een conscientie-kreet van een man van dien leeftijd, in dien stand, met zulk een historisch verleden achter zich, die al de verwoesting, sinds 1816 door deze organisatie in de Kerk veroorzaakt, met smart heeft doordleefd, en die nog steeds zoo getuigende is — van grote betekenis voor de Kerk moet geacht worden. Als getuigenis eener in langen strijd gerijpte en diep gewortelde overtuiging, spreekt zij uit het ongoddelijke eener organisatie, waarin het Koningschap van den Christus niet tot zijn recht komt. Als zoodanig vinden wij ook in dit manifest een stem, die roept tot veroortmoediging voor God.

Nadat uwe Commissie aldus hare gedachten omtrent de in hare handen gestelde stukken in korte trekken heeft uitgesproken, waartuit blijkt, dat de eischen en de beweringen der Synode lijnrecht tegenover die van het Woord van God staan, en dat de organisatie van 1816 in strijd is met het wezen eener Kerk en met het eenige Koningschap van Jezus Christus; nadat zij meent te hebben aangewezen, dat de grond der veroordeeling van de Amsterdamsche Broeders gelegen is in hunne pogingen om de belijdenis der Kerk te handhaven en de gemeente te houden bij het Woord Gods, neemt zij de vrijheid het volgende, daardoor naar haar oordeel genoegzaam gemotiveerde voorstel in uwe vergadering neder te leggen:

De Algemeene Kerkeraad der Nederl. Herv. Gemeente te Utrecht,

van harte veroortmoedigd met de alom zich openbarende begeerte en het pogen, om onder schuldbelijdenis en in de vrees Gods de Gerformeerde Kerken in ons Vaderland wederom te brengen onder de tucht van Gods Woord, ze te reformeeren overeenkomstig dat Woord, en het eenige en eeuwige Koningschap van den Heere Jezus in het midden der Kerken meer en meer tot zijn recht te laten komen; en overtuigd, dat de Synodale Organisatie van 1816 die zoo nooddige reformatie tegenstaat, en medebrengt, dat menselijke bepalingen worden verheven boven Gods Woord, en een ander gezag in de plaats gesteld wordt van dat van den eenigen Koning der Kerk;

besluit, den Bijzondere Kerkeraad dezer gemeente in overweging te geven of het niet noodig is, een eerste schrede te doen op den weg der reformatie en tot kerkelijke handhaving der waarheid, die naar de godzaligheid is, door nauwkeurige, dan tot hietoe geschied is, toezicht te houden op de inkomende en uitgaande attestaten, waartoe, wat betreft de inkomende attestaten, reeds het besluit van 24 Maart 1879 tot verwerping van het ingevoerde Art. 38, Regl. G. O. den Bijz. Kerkeraad moet nopen; en wel op dese wijze, dat de Bijz. Kerkeraad, geroepen de formulieren van eenigheid als accoord van kerkelijke gemeenschap in eigene gemeente te handhaven, alleen diegenen in de gemeenschap der gemeente opneemende toegang tot het H. Avondmaal geve of volledige attestatie maar buiten verleene, die aan eene Commissie, daartoe door den Bijz. Kerkeraad verkozen, instemming betuigen met de belijdenis der Kerk, door overeenkomstig de tweede doopvraag, te verklaren, dat zij de Leer, die in het O. en N. Testament en in de artikelen des Christelijken geloofs begrepen is en in de Chr. Kerk alhier geleerd wordt, bekennen de waarachtige en volkomene leer der zaligheid te wesen;

met dien verstande, dat zij, die hunne attestatie van buiten inbrengen of die, hier woonachtig, naar elders „aangenomen” zijnde, hier verlangen ingeschreven te worden, alleen op die verklaring zullen worden toegelaten, en die verklaring ook noodig zal zijn, om met volledige attestatie te kunnen vertrekken.

Al de leden uwer Commissie vereenigen zich met dit rapport en het daaraan toegevoegde voorstel. Een lid der Commissie echter wenscht nog een afzonderlijk voorstel in uwe vergadering neder te leggen.

De Commissie:
G. RINGNAALD,
H. HOEKSTRA,
C. VAN BENTUM,
J. H. HONIG,
A. G. WOLF,
H. FUKKINK.

Een kleine man aan de Synode

Ook de kleine man gaat aan de Synode der Hierarchie schrijven. Ziehier een dier niet kwade schrifturen, van een eenvoudig man uit Haarlem:

Haarlem, 27 Januari 1887. 1)
Mijn Heeren, Leden der Synode van de Ned. Herv. Kerk!

Uw tweede algemeene zendbrief, die ook gericht is aan de „kleine luiden”, waartoe de

1) Dit stuk, reeds voor eenige weken gezet, kon tot heden wegens plaatsgebrek niet opgenomen worden.

meermalen stad zijn egden, om hen echter at daarom, in